

یادنامه:
حاج حسین خلیج
۱۳۹۸-۱۳۱۶

صدایش را وقف سیدالشهدا کرده بود

مریم قاسمی
اهالی بازار به خصوص پاچنار هیچ وقت نام حاج حسین خلیج شیرین، شاعر اهل بیت و پیرغلام حسینی را از یاد نمی بردند؛ پیرمردی که همیشه شال سبیز راه راه بر گردن می انداخت و همینطور که در کنار چرخ خیاطی مشغول کار بود، اشعار خود را در وصف ائمه اطهار (ع) زمزمه می کرد و اشک می ریخت. مرحوم حاج حسین هر وقت که ماه محرم از راه می رسید، تاب در یک جا ماندن نداشت و حضور در هیئت های عزاداری راسته بازار یکی از علائقش بود.

راه اندازی فاطمیه

مرحوم حاج خلیج از تأثیر گذاری مادرش در شکل گیری شخصیتش اینطور می گفت: «زمانی در خیابان خیام جنوبی، فرد متمکنی خانه ای را به مادرم هبیه کرد تا در آن فاطمیه راه اندازی کند که بعدها به نام «حسینیة مؤمنه خانوم» معروف شد. در نوجوانی نمی دانستم شعر نوحه خوانی با تصنیف بزرگانی چون داریوش رفیعی متفاوت است. اما چون سوز و گداز داشت، همان تصنیف ها را می خواندم تا اینکه مادرم گفت: «شیرم را حلال نمی کنم مگر اینکه صدایت را وقف آقا امام حسین (ع) و مجالس روضه خوانی کنی.» مرحوم حاج حسین خلیج که از قافیه، نظم و نثر چیزی نمی دانست، وارد دنیای شعر و شاعری عاشورایی می شود و در مناسبت های ماه محرم مقابل مداحان سنتی و پیشکسوت نوحه می خواند و یاد می گرفت.

نوحه خوانی در مغازه خیاطی

اهالی فراموش نمی کنند آن روزهایی را که محرم از راه می رسید و مغازه خیاطی مرحوم خلیج، پیرغلام حسینی نو و صدایی بغض آلود به خود می گرفت. پیرمرد در فضای خیاطی دم می گرفت: «مردم سیه بر تن کنید/ شال عزا گردن کنید/ از گریه تر دامن کنید/ آمد حسین در کر بلا». حاج حسین خلیج، پیش از آنکه پیرغلام حسینی باشد شاعر اهل بیت (ع) بود و هر وقت دلش می گرفت قلم و کاغذ بر می داشت و با اشعارش به صحرای کر بلا می رفت تا مظلومیت حسین و یارانش را روایت کند. مرحوم حاج حسین خلیج یکی از چهار پایه خوان های مطرح بازار تهران هم بود.

توصیه
رهبر معظم
انقلاب
به حاج احمد

حاج احمد چینی متولد ۱۳۲۶ از جمله مداحان و ذاکران اهل بیت (ع) است که بارها در جلسات عمومی و جلسات روضه خوانی خصوصی رهبر معظم انقلاب روضه خوانی کرده است. او در این باره می گوید: «به یاد دارم در یکی از این مجالس بود که من شعری را در رثای اهل بیت (ع) خواندم، پس از پایان مراسم وقتی با ایشان همکلام شدم، نخستین سوالی که از من پرسیدند نام شاعر آن شعر بود از آن شعر تعریف کردند و چند دقیقه ای با من صحبت کردند. ایشان جلسات روضه خوانی خصوصی هم در آندها با جمعیت بسیار کمی برگزار می شود. من در آن جلسات هم روضه خوانده ام. در آن جلسات خصوصی، ایشان پس از پایان منبر و روضه خوانی، تذکرات بیشتری درباره محتوای سخنرانی روحانی آن جلسه و روضه هایی که خوانده می شود ارائه می کنند. بیشترین توصیه ایشان، در جلساتی که برای ایشان روضه خوانده ام، توجه به معرفت افزا بودن اشعار برای مستمعان بود.»

حاج احمد چینی از برکات روضه خانگی می گوید

از کودکی عاشق این تبارم

حسن حسن زاده
از کودکی وجودش با عشق امام حسین (ع) آمیخته شد. حاج احمد چینی در خانواده ای به دنیا آمد که از قدیمی ترین بنیان برگزاری مجالس مذهبی در خیابان ری بودند. از همان مجالس روضه های خانگی بود که شد روضه خوان ابا عبدالله (ع). فن مداحی و روضه خوانی را از حاج حسین حسینی قزوینی یاد گرفت و در مکتب اخلاق هم از جلسات بزرگانی چون آیت الله آقامجتبی تهرانی، آیت الله حاج شیخ عبدالکریم حق شناس، آیت الله مجتهدی تهرانی و آیت الله خوشوقت بهره برد. با او درباره برکات بیش از نیم قرن مداحی، روضه خوانی و سبک زندگی حسینی گفت و گو کرده ایم.

در محضر بزرگان

حاج احمد نوجوان بود که به توصیه پدرش برای طلبگی نزد مرحوم آیت الله مجتهدی رفت. همان روزها فرصتی پیش آمد تا در مجالس کوچک در حضور علمای بزرگ حوزه علمیه مداحی و روضه خوانی کند. می گوید: «نخستین مداحی ها و روضه خوانی هایم را در محضر عالم بزرگی چون آیت الله مجتهدی تهرانی انجام دادم و نکات بسیاری درباره مدح و منقبت اهل بیت (ع) و به ویژه مقتل خوانی یاد گرفتم. پس از ایشان، خدمت آیت الله شیخ عبدالکریم حق شناس رسیدم و در مسجد امین الدوله به خواست او در مجالس عزاداری روضه می خواندم و مداحی می کردم. همه اینها برای من مهر تأییدی بود بر اینکه می توانم در راه غلامی اهل بیت (ع) قدم بگذارم.»

مهربان با جوان ها

حاج احمد معتقد است مداح نباید فقط مداح باشد. بلکه هر جلسه روضه و مداحی، یک کلاس درس اخلاق است. او خاطره ای برایمان تعریف می کند: «من در مدت آشنایی با استادان بزرگی چون آیت الله حق شناس، درس های بسیاری آموختم. به یاد دارم وقتی آیت الله عبدالکریم حق شناس بعد از نماز از مسجد بیرون می آمد، سر هر چهارراهی که می رسید و چند جوان را که چندان ظاهر مناسبی نداشتند می دید جلو می رفت و با آنها گرم می گرفت. محبت این استاد اخلاق بود که آرام آرام آن جوان ها را به مسجد جذب می کرد. من از همان روزها سعی می کردم وقتی به مجلسی می روم در آن مجلس فقط مداح نباشم. اگر جوانی را بیرون مجلس بینم با محبت و مهربانی سعی می کنم او را به مجلس بیاورم.»

روایتی از خانه پدری

از همان روزهایی که خانه پدری اش در خیابان ری محل برگزاری جلسات روضه بود، عشق به امام حسین (ع) در وجودش ریشه دواند. پدرش از معتمدان بازار تهران و خیابان ری و یکی از خیران بنام بازار بود که اهتمام خاصی به برگزاری مجالس مذهبی داشت. خودش می گوید: «پدر و مادرم توجه ویژه ای به روضه های خانگی داشتند. تا جایی که صبح اول هر ماه، یک روضه خوان معمم که از خانواده سادات بود به خانه ما می آمد و در حضور اهالی خانه مجلس روضه را برگزار می کرد. همان ایام با وجود اینکه گاهی در امور بازار به پدرم کمک می کردم، اما همیشه در حال زمزمه اشعاری بودم که از روضه خوان ها و مداحان می شنیدم.»

وقتی تمام جمعیت اشک ریختند

نخستین آزمون جدی و مداحی رسمی حاج احمد در ۱۴ سالگی اتفاق افتاد. او از خاطره آن روز می گوید: «ایام فاطمیه بود که در هیئت «جمعیت حسینی» تهران که علما و بزرگان زیادی حضور داشتند، شعری در رثای حضرت فاطمه (س) خواندم. همان لحظه وقتی حاج شیخ محمود نجفی که از روحانیون بنام آن زمان بود، من را تشویق و چندبار پشت سر هم تکرار کرد: بلند شو و باز هم بخوان، چند باری سرخ و سفید شدم اما لحظه ای نگذشته بود که شروع کردم به خواندن این اشعار: دیگر به باغ ناله و آوا نمی کنم اندر مدینه منزل و ماوا نمی کنم من از فراق روی پیمبر در آتشم جز سیل اشک چاره آن را نمی کنم... جمعیت هم با دیدن مداح نوجوانی که با سوز خاصی در رثای امامش می خواند، اشک می ریختند.»

فیلم حاج احمد چینی

را با این
کیو آر کد ببینید

